

Верховний
Суд

ЗВЕДЕНИЙ ДАЙДЖЕСТ судової практики Великої Палати Верховного Суду

Рішення, внесені до ЄДРСР за
період з 01.01.2020 по 31.12.2020

ЗМІСТ

1. Справи, розглянуті з підстав існування виключної правової проблеми	3
1.1. Адміністративна юрисдикція	3
1.2. Господарська юрисдикція	4
1.3. Цивільна юрисдикція	6
2. Справи, розглянуті з підстав необхідності відступу від правового висновку Верховного Суду України	8
2.1. Підтвердження правового висновку Верховного Суду України	8
2.2. Відступ від правового висновку Верховного Суду України	10
3. Справи, розглянуті з підстав необхідності відступу від висловленої раніше позиції Верховного Суду	15
3.1. Підтвердження висловленої раніше позиції Верховного Суду	15
3.2. Відступ від висловленої раніше позиції Верховного Суду	17
4. Справи, розглянуті з підстав необхідності визначення юрисдикції	26
4.1. Справи, які підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства	26
4.2. Справи, які підлягають розгляду в порядку господарського судочинства	28
4.3. Справи, які підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства	31
5. Окремі правові позиції Великої Палати Верховного Суду	33
5.1. Адміністративна юрисдикція	33
5.2. Господарська юрисдикція	33
5.3. Цивільна юрисдикція	36
6. Вимоги, які не підлягають розгляду в судовому порядку	40

1. Справи, розглянуті з підстав існування виключної правової проблеми

1.1. Адміністративна юрисдикція

Представник юридичної особи має право самостійно засвідчити копію довіреності, якщо право засвідчувати своїм підписом копії документів впливає зі змісту виданої йому довіреності та за відсутності у ній відповідного застереження на вчинення певної дії.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 4 грудня 2019 року у справі № 826/5500/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86877130>.

Повноваження Голови ДСА врегульовувати питання встановлення стимулюючих виплат, преміювання та надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань начальникам територіальних управлінь ДСА на законодавчому рівні не врегульовані.

Порядок встановлення стимулюючих виплат, преміювання та надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань керівникам апаратів Верховного Суду, вищих спеціалізованих, апеляційних і місцевих судів та їх заступникам, начальникам територіальних управлінь ДСА, їх заступникам, затверджений наказом ДСА № 790, не змінював порядок нарахування премій, а лише здійснив зовнішнє врегулювання та недопущення конфлікту інтересів при нарахуванні премії, у тому числі начальнику територіального управління, собі особисто.

Навіть за відсутності законодавчо встановленого обов'язку щодо необхідності погодження розміру своєї премії з Головою ДСА начальник територіального управління ДСА, визначаючи розмір такої премії, не може діяти з повною свободою розсуду, не вдаючись до зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 травня 2020 року у справі № 200/2218/19-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89819796>.

Обов'язковими умовами стягнення виконавчого збору є вжиття державним виконавцем заходів примусового виконання рішень та фактичне виконання виконавчого документа. За своїм змістом виконавчий збір є винагородою за вчинення заходів примусового виконання рішення, за умови, що такі заходи привели до виконання рішення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 березня 2020 року у справі № 2540/3203/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88601610>.

Заборона застосування санкцій до боржника, стосовно якого порушено провадження про визнання банкрутом і введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, стосується невиконання чи неналежного виконання грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, податків і зборів (обов'язкових платежів), термін

виконання яких настав до дати введення мораторію, і не поширюється на поточні зобов'язання (зобов'язання, які виникли після цієї дати) боржника. За поточними зобов'язаннями боржник відповідає на загальних підставах до прийняття господарським судом постанови про визнання його банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 вересня 2020 року у справі № 826/3106/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91702661>.

1.2. Господарська юрисдикція

Припинення банком банківської діяльності можливе виключно у порядку, передбаченому Законом України «Про банки і банківську діяльність» та Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Перехід прав та обов'язків від банку до наступних осіб, які заявили про своє правонаступництво, не може відбуватися лише на підставі виключення цим банком із своєї назви слова «банк» та виключення з видів своєї діяльності «банківської діяльності» без дотримання процедури, встановленої Законом України «Про банки і банківську діяльність».

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 10 грудня 2019 року у справі № 925/698/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87393947>.

Положення статті 1177 ЦК України передбачають порядок відшкодування шкоди, завданої лише фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення, а тому у справах про відшкодування державою шкоди, завданої юридичній особі внаслідок кримінального правопорушення, якщо внаслідок бездіяльності органу досудового розслідування не встановлено особу, яка вчинила злочин, комплексне застосування частини шостої статті 1176 та статті 1177 ЦК України є неможливим.

Така юридична особа може звернутися з позовом до держави про відшкодування шкоди, спричиненої надмірною тривалістю кримінального провадження, якщо доведе факт надмірної тривалості досудового розслідування і те, що тим самим їй було завдано матеріальної чи моральної шкоди, та обґрунтує її розмір.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 03 вересня 2019 року у справі № 916/1423/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87527961>.

Перехід прав та обов'язків орендаря земельної ділянки від громадянина до створеного ним фермерського господарства відбувається в силу норм Закону України «Про фермерське господарство» та не потребує вчинення сторонами орендних правовідносин будь-яких додаткових дій, у тому числі укладення додаткових угод.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 червня 2020 року у справі № 927/79/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458899>.

Належним способом захисту переважного права наймача (орендаря) на купівлю орендованого нерухомого майна, який належним чином виконує свої обов'язки відповідно до умов договору та закону, у разі продажу речі, переданої у найм (оренду), є переведення на наймача (орендаря) прав та обов'язків покупця відповідної речі.

За змістом частини другої статті 777 Цивільного кодексу України переважне право наймача на придбання предмета найму (оренди) існує щодо тієї ж самої речі, яка передана йому в найм (оренду). Тобто предмет найму (оренди), що використовується особою на підставі відповідного договору найму (оренди), та предмет, який планується до продажу власником речі, мають бути ідентичними.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 23 червня 2020 року у справі № 909/337/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90359317>.

«Гонорар успіху» є складовою гонорару адвоката і належить до судових витрат. Отже, при вирішенні питання про розподіл судових витрат суд повинен оцінювати, зокрема, і «гонорар успіху» за критерієм розумності таких витрат, їх співмірності з ціною позову, складністю справи та її значенням для сторони справи.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 904/4507/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91572017>.

Якщо банк є таким, що ліквідується відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», то правила продажу активів такого банку визначаються статтею 51 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» щодо затвердження Фондом гарантування вкладів фізичних осіб способу, порядку, складу та умов відчуження майна банку, включеного до ліквідаційної маси, а положення частин першої та другої статті 73 Закону України «Про Національний банк України» щодо переважного й безумовного права НБУ задовольняти будь-яку основу на здійсненому рефінансуванні банку вимогу, оформлену у встановленому законом порядку, за якою настав строк погашення, до таких відносин застосуванню не підлягають.

Позовні вимоги про визнання протиправними дій Правління НБУ щодо прийняття постанови про звернення стягнення на цінні папери, передані банком у заставу, та скасування такої постанови, а також про зобов'язання НБУ повернути на рахунок банку у цінних паперах непогашені цінні папери, на які було звернуто стягнення за договором застави, є неналежним способом захисту. У такому разі належним способом захисту є позов про стягнення цінних паперів з НБУ на користь банку.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 910/3009/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91901363>.

У разі оскарження міноритарними акціонерами процедури примусового відчуження належних їм акцій, передбаченої статтею 65-2 Закону України «Про акціонерні товариства» суд має встановити: 1) чи проводилась ця процедура відповідно до норм закону; 2) чи здійснювалась вона з легітимною метою, а саме чи відповідали мотиви мажоритарних акціонерів суспільним інтересам у запровадженні цієї процедури; 3) чи є запропонована міноритарним акціонерам вартість викупу акцій справедливою, та відповідно, чи дотриманий критерій пропорційності втручання у права позивачів

Міноритарні акціонери, які вважають, що їх права та інтереси на акції були порушені примусовим викупом акцій за ціною меншою за їх ринкову вартість, можуть самостійно обирати між способами захисту, визначеними статтею 16 ЦК України та статтею 20 ГК України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 24 листопада 2020 року у справі № 908/137/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93336732>.

1.3. Цивільна юрисдикція

Належним відповідачем у справах про відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, його посадовою або службовою особою, є держава як учасник цивільних відносин. Незалучення до участі у таких категоріях спорів Державної казначейської служби України чи її територіального органу не може бути підставою для відмови у позові.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 27 листопада 2019 року у справі № 242/4741/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87640679>.

У випадку порушення грошового зобов'язання, предметом якого є грошові кошти, виражені в гривнях з визначенням еквівалента в іноземній валюті, інфляційні нарахування, передбачені частиною другою статті 625 Цивільного кодексу України, не стягуються. В такому випадку втрати від знецінення національної валюти внаслідок інфляції відновлюються еквівалентом іноземної валюти.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 липня 2020 року у справі № 296/10217/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458917>.

Позовні вимоги про визнання недостовірною інформації, викладеної у довідці, отриманій від інспектора Державної аудиторської служби України під час досудового розслідування та долученій до матеріалів кримінального провадження, не підлягають судовому розгляду. Доводити недостовірність інформації, зафіксованої у довідці, протиправність складання останньої, неналежність і недопустимість доказів можна виключно у кримінальному провадженні на відповідній стадії кримінального процесу.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 червня 2020 року у справі № 333/6816/17 можна за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458909>.

Вирішення питання правомірності поведінки органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який надав дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки кільком особам, залежить від оцінки такої поведінки як добросовісної чи недобросовісної, і ця оцінка має здійснюватися у кожній справі окремо з огляду на конкретні обставини справи.

За наявності двох і більше осіб, що бажають отримати земельну ділянку державної або комунальної власності для ведення фермерського господарства, підлягають застосуванню загальні положення правила статті 135 Земельного кодексу України про проведення земельних торгів у формі аукціону, за результатами яких укладається відповідний договір (у редакції Земельного кодексу України до 18 лютого 2016 року).

Якщо земельна ділянка зареєстрована в Державному земельному кадастрі, а право власності на неї зареєстроване в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, то положення статті 123 ЗК України та статті 7 Закону України «Про фермерське господарство», якими передбачено одержання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та його затвердження, не підлягають застосуванню.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 29 вересня 2020 року у справі № 688/2908/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92137264>.

Якщо особиста приватна власність одного з подружжя зазнала перетворень і збільшилась у вартості в період шлюбу, однак таке збільшення не було істотним, то інший із подружжя, не власник, має право на $\frac{1}{2}$ частину збільшення вартості такого майна, якщо воно пов'язане із вкладенням в об'єкт особистої приватної власності за час шлюбу спільних коштів подружжя.

Для визнання особистого нерухомого майна одного з подружжя спільним майном подружжя істотність збільшення вартості майна має відбутися така, що первинний об'єкт нерухомості, який належав одному з подружжя на праві приватної вартості, розчиняється, нівелюється, втрачається чи стає несуттєвим, малозначним порівняно з тим об'єктом нерухомого майна, який з'явився під час шлюбу в результаті спільних трудових або грошових затрат подружжя чи іншого з подружжя, який не є власником.

Істотність такого збільшення має бути пов'язана зі спільними затратами грошових коштів чи трудовими затратами або затратами іншого з подружжя, який не є власником майна. Сам факт перебування осіб у шлюбі в період, коли особисте майно чи його вартість істотно збільшилося, не є підставою для визнання його спільним майном.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 214/6174/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270721>.

2. Справи, розглянуті з підстав необхідності відступу від правового висновку Верховного Суду України

2.1. Підтвердження правового висновку Верховного Суду України

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо моменту набрання чинності договором оренди земельної ділянки, зазначивши, що для визначення початку перебігу та закінчення строку дії договору оренди земельної ділянки має значення не момент його підписання, а момент вчинення реєстраційних дій, тобто внесення до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, який містить відомості про речові права на нерухоме майно, їх обтяження, суб'єктів речових прав, технічні характеристики об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд тощо), кадастровий план земельної ділянки, а також відомості про правочини, вчинені щодо таких об'єктів нерухомого майна, з якими закон пов'язує набрання чинності договору, а саме можливість реалізації сторонами своїх суб'єктивних прав та обов'язків.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 січня 2020 року у справі № 322/1178/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857824>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України, відповідно до якого, якщо чергова атестація була проведена з порушенням строків, а працівник до її проведення виконував роботу, яка дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, цей період його роботи має бути зарахований до пільгового стажу за результатами попередньої атестації.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 лютого 2020 року у справі № 520/15025/16-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87951282>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо перерахунку пенсій військовослужбовцям, визначивши, що накази Міністра оборони України, якими встановлювався розмір премії для військовослужбовців, є відомчими, внутрішніми документами, які носять тимчасовий характер, не містять нормативно-правових приписів та не породжують будь-яких правових підстав для проведення перерахунку пенсії військовослужбовців відповідно до частини третьої статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного суду від 13 травня 2020 року у справі № 592/5164/16-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89564250>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо правової природи одночасного задоволення вимог про стягнення боргу за основним зобов'язанням зі зверненням стягнення на предмет іпотеки, визначивши, що звернення стягнення на предмет іпотеки не призводить до заміни основного зобов'язання на забезпечувальне, тому задоволення вимог за дійсним

основним зобов'язанням одночасно зі зверненням стягнення на предмет іпотеки не зумовлює подвійного стягнення за основним зобов'язанням

У резолютивній частині судового рішення про стягнення заборгованості за основним зобов'язанням та звернення стягнення на предмет іпотеки слід вказувати, що звернення стягнення на предмет іпотеки відбувається в рахунок стягнення заборгованості за основним договором, а отже, таке звернення стягнення не є додатковим стягненням, яке могло б розумітися як подвійне.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 361/7543/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89819777>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо визначення моменту виходу учасника зі складу товариства, зазначивши, що моментом виходу учасника з товариства є дата подачі ним заяви про вихід відповідній посадовій особі товариства або вручення заяви цим особам органами зв'язку. Згідно зі змінами до законодавства, яке регулює відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, право подавати документи на реєстрацію змін у складі учасників товариства з обмеженою відповідальністю надано відповідним учасникам товариства. Реєстрація внесених змін до статутних документів товариства здійснюється в межах правовідносин з державної реєстрації юридичних осіб, а не в межах зобов'язальних правовідносин між товариством та його колишнім учасником.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 квітня 2020 року у справі № 910/7674/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90111800>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо солідарної відповідальності подружжя за зобов'язаннями, що виникають з правочинів, вчинених в інтересах сім'ї, визначивши, що при вирішенні спору про порядок виконання колишнім подружжям зобов'язань, що виникають з правочинів, вчинених в інтересах сім'ї, якщо питання про поділ цих зобов'язань не було зі згоди кредитора вирішене при поділі спільного майна цього подружжя, суди повинні керуватися тим, що подружжя має відповідати за такими зобов'язаннями солідарно усім своїм майном.

Якщо один із колишнього подружжя в повному обсязі виконав зобов'язання, то він у порядку частини першої статті 544 ЦК України має право на зворотну вимогу (регрес) до іншого з подружжя у відповідній частині.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 червня 2020 року у справі № 638/18231/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458942>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Верховного Суду України щодо застосування статті 120 ЗК України (у редакції, чинній у період із 1 січня 2002 року до 20 червня 2007 року), визначивши, що у випадку переходу у

встановленому законом порядку права власності на об'єкт нерухомості, розміщений на земельній ділянці, що перебуває у власності особи, яка відчужила зазначений об'єкт нерухомості, у набувача останнього право власності на відповідну земельну ділянку виникає одночасно із виникненням права власності на такий об'єкт, розміщений на цій ділянці. Це правило стосується й випадків, коли право на земельну ділянку не було зареєстроване одночасно з правом на розміщену на ній нерухомість, однак земельна ділянка раніше набула ознак об'єкта права власності.

Якщо сторони в договорі, спрямованому на відчуження будинку, не обумовили розміру земельної ділянки, на якій такий будинок розташований, то встановлення розміру здійснюється відповідно до нормативів, визначених у цій місцевості, та мети, з якою земельна ділянка використовується.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 червня 2020 року у справі № 689/26/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91338225>.

2.2. Відступ від правового висновку Верховного Суду України

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо способу захисту прав суб'єкта господарювання у відносинах із постачальником електроенергії, визначивши, що вимога про оскарження рішення комісії електропередавальної організації про визначення обсягу недоврахованої електричної енергії та її вартості, оформленого протоколом з розгляду акта про порушення Правил користування електричною енергією, має розглядатися судом як вимога про визнання недійсним акта постачальника електричної енергії.

Вимога про скасування рішення комісії електропередавальної організації про визначення обсягу недоврахованої електричної енергії та її вартості є належним способом захисту прав та інтересів відповідного суб'єкта господарювання в контексті його відносин з електропередавальною організацією.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 14 січня 2020 року у справі № 910/17955/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053623>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правових висновків Верховного Суду України щодо цивільної юрисдикції спорів про стягнення з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб залишку коштів гарантованого відшкодування за вкладом та відшкодування моральної шкоди, визначивши, що такі позовні вимоги впливають із дій Фонду з виплати гарантованого відшкодування, а тому підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 листопада 2019 року у справі № 761/2987/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86878101>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає

виконанню, зазначивши, що наявність спору в суді за позовом кредитора до боржника про стягнення суми заборгованості за кредитним договором не спростовує висновок про безспірність заборгованості цього боржника та жодним чином не свідчить про неправомірність вчинення виконавчого напису.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 січня 2020 року у справі № 305/2082/14-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857851>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо порядку зменшення суми відшкодування за час затримки розрахунку при звільненні працівника, визначивши, що суд, керуючись принципами співмірності, справедливості та пропорційності, може зменшити розмір середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні працівника незалежно від того, чи він задовольняє позовні вимоги про стягнення належних звільненому працівникові сум у повному обсязі чи частково.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 червня 2019 року у справі № 761/9584/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87952206>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо відсутності підстав для призначення пенсії на пільгових умовах з огляду на відсутність результатів атестації робочого місця, визначивши, що непроведення або несвоєчасне проведення атестації робочих місць власником підприємства не може бути підставою для відмови у призначенні пенсії за віком на пільгових умовах. Відповідальність за таку атестацію покладається на власника підприємства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 лютого 2020 року у справі № 520/15025/16-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87951282>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо строків поновлення виплати раніше призначених (нарахованих) пенсій громадянам України, які проживають за її межами, визначивши, що поновлення виплати раніше призначених (нарахованих) пенсій громадянам України, які проживають за її межами, має проводитися з дати ухвалення Конституційним Судом України Рішення від 07 жовтня 2009 року у справі № 25-рп/2009 без обмеження її виплати жодними строками.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 травня 2020 року у справі № 815/1226/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89819907>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо сплати судового збору у справах про адміністративні правопорушення, визначивши, що чинне законодавство містить ставку судового збору, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги у справі

про оскарження постанови про адміністративне правопорушення та подальшому оскарженні позивачем та відповідачем судового рішення.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 543/775/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952415>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо відповідальності суб'єктів господарювання за неоприбуткування (неповне та/або несвоєчасне оприбуткування) у касах готівки, визначивши, що положення Указу Президента України № 436/95 «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки», яке передбачає відповідальність за неоприбуткування (неповне та/або несвоєчасне оприбуткування) у касах готівки, не підлягає застосуванню у правовідносинах, що виникли після набрання чинності Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (11 липня 1995 року).

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 травня 2020 року у справі № 1340/3510/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90021610>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо відповідальності платника податків за неналежне виконання податкового зобов'язання, визначивши, що у разі несвоєчасного перерахування або перерахування не в повному обсязі суми податкового зобов'язання з вини банку платника такий платник звільняється від фінансової відповідальності у вигляді штрафу та/або пені, однак, не звільняється від обов'язку сплатити в повному обсязі податкове зобов'язання.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 липня 2020 року у справі № 804/4602/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90228193>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правових висновків Верховного Суду України та Верховного Суду щодо правонаступництва АТ «Укрзалізниця» стосовно ДП «Донецька залізниця», визначивши, що АТ «Укрзалізниця» є правонаступником усіх прав та обов'язків ДП «Донецька залізниця» з дати державної реєстрації АТ «Укрзалізниця» (21 жовтня 2015 року).

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 червня 2020 року у справі № 910/5953/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90111849>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо визнання недійсним непідписаного орендодавцем договору оренди землі, визначивши, що правочин, який не вчинено (договір, який не укладено), не підлягає визнанню недійсним. У такому випадку власник земельної ділянки вправі захищати своє порушене право на користування земельною ділянкою,

спростовуючи факт укладення ним договору оренди земельної ділянки, у мотивах негативного позову та виходячи з дійсного змісту правовідносин, які склалися у зв'язку із фактичним використанням земельної ділянки.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 червня 2020 року у справі № 145/2047/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90933484>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України та Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо застосування позовної давності в наказному провадженні, визначивши, що подання заяви про видачу судового наказу не перериває позовної давності за відповідною вимогою чи її частиною на підставі частини другої статті 264 ЦК України.

Якщо договором не встановлений інший термін (або існують фактичні договірні відносини), то з 21 числа кожного місяця починається період прострочення оплати наданих у попередньому місяці послуг із централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, а отже, і перебіг позовної давності щодо відповідного щомісячного платежу, за яким споживач допустив прострочення.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 липня 2020 року у справі № 712/8916/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91460925>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правових висновків Верховного Суду України та Верховного Суду щодо застосування частини другої статті 625 ЦК України у випадку прострочення зобов'язання з повернення суми попередньої оплати товару, визначивши, що правовідношення, в якому у зв'язку із фактичним закінченням строку поставки у постачальника (продавця) виникло зобов'язання повернути позивачу (покупцю) суму попередньої оплати (тобто сплатити грошові кошти) відповідно до частини другої статті 693 ЦК України, є грошовим зобов'язанням, а тому на нього можуть нараховуватися інфляційні втрати і 3 % річних на підставі частини другої статті 625 ЦК України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 918/631/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270712>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо застосування положень частини третьої статті 40 КЗпП України, визначивши, що гарантія, передбачена частиною третьою статті 40 КЗпП України щодо неможливості звільнення у період тимчасової непрацездатності, а також у період перебування працівника у відпустці, поширюється на випадки припинення трудового договору (договору контракту) з працівником за пунктом 8 частини першої статті 36 КЗпП України, тобто з підстав, передбачених контрактом. У разі порушення цієї гарантії негативні наслідки слід усувати шляхом зміни дати звільнення працівника, визначивши датою припинення трудових відносин перший день після закінчення періоду тимчасової непрацездатності (відпустки).

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 вересня 2020 року у справі № 205/4196/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270735>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо виплати судді щомісячної доплати за вислугу років, визначивши, що судді, стаж роботи яких на посаді судді на момент набрання чинності Законом України від 12 лютого 2015 року № 192-VIII «Про забезпечення права на справедливий суд» складав менше 3 років, але які отримували щомісячну доплату за вислугу років у розмірі 15 відсотків, із набуттям чинності вказаного закону право на отримання такої щомісячної доплати не втратили, а тому мають право її отримувати до набуття ними стажу роботи на посаді судді у три роки.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 9 грудня 2020 року у справі № 200/13595/19-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93834748>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України та Верховного Суду щодо порядку продовження щорічної відпустки у разі тимчасової непрацездатності працівника, визначивши, що продовження щорічної відпустки у разі тимчасової непрацездатності працівника, засвідченої у встановленому порядку, яка настала під час відпустки, відбувається автоматично та погодження із власником або уповноваженим ним органом не потребує.

Працівник, який належним чином повідомив роботодавця про волевиявлення щодо продовження відпустки на період, що йде безпосередньо за днем припинення тимчасової непрацездатності, про наявність листка непрацездатності чи надав останньому листок непрацездатності, скористався своїм правом щодо продовження щорічної відпустки.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 жовтня 2020 року у справі № 712/9213/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217983>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду України щодо непоширення юрисдикції судів на спори про оскарження рішень і дій загальних зборів кооперативу, визначивши, що такі спори підлягають розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 жовтня 2020 року у справі № 683/351/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217984>.

Аналогічний правовий висновок викладено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 13 жовтня 2020 року у справі № 695/2665/16-ц - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217986>.

3. Справи, розглянуті з підстав необхідності відступу від висловленої раніше позиції Верховного Суду

3.1. Підтвердження висловленої раніше позиції Верховного Суду

Велика Палата Верховного Суду підтримала власний правовий висновок та правовий висновок Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду щодо сплати судового збору особами, які мають статус учасника бойових дій, визначивши, що такі особи звільняються від сплати судового збору на підставі положень пункту 13 частини першої статті 5 Закону України «Про судовий збір» в усіх судових інстанціях під час розгляду справ, пов'язаних з їх соціальним захистом.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 лютого 2020 року у справі № 545/1149/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87641523>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала власний правовий висновок щодо юрисдикції спорів, які виникають при ліквідації підприємства за рішенням його учасників (засновників) або уповноваженого органу, визначивши, що спори, пов'язані з вимогами Фонду соціального страхування України до суб'єкта господарювання, який ліквідується згідно з рішенням його засновників, щодо страхових платежів, капіталізованих на майбутні періоди, з метою їх подальшої виплати потерпілим особам, підлягають розгляду у порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 травня 2020 року у справі № 925/1005/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89961610>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала власний правовий висновок щодо звернення стягнення на предмет іпотеки в позасудовому порядку, визначивши, що звернення стягнення на предмет іпотеки шляхом набуття права власності на предмет іпотеки на підставі договору про задоволення вимог іпотекодержателя або відповідного застереження в іпотечному договорі, яке прирівнюється до такого договору, є примусовою дією іпотекодержателя, направленою до іпотекодавця з метою задоволення своїх вимог, і підпадає під дію Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті».

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 644/3116/18 можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89903954>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала власний правовий висновок щодо порядку розподілу процесуальних витрат у кримінальному провадженні, визначивши, що процесуальні витрати, понесені у кримінальному провадженні, не є збитками, що можуть бути стягнуті шляхом подання цивільного позову до обвинуваченого. Такі

витрати повинні бути розподілені судом у межах розгляду того кримінального провадження, у ході розгляду якого вони виникли.

Суд повинен вирішити питання про розподіл процесуальних витрат у будь-якому рішенні, яким завершується розгляд кримінального провадження по суті, у тому числі й в ухвалі про закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності.

Невирішення питання про розподіл процесуальних витрат не може бути єдиною підставою для скасування прийнятих судами першої та апеляційної інстанцій судових рішень, оскільки не є істотним порушенням вимог КПК України та не впливає на вирішення питання кримінально-правової кваліфікації, доведеності винуватості і призначення покарання. Це питання може вирішити відповідно до положень частини п'ятої статті 534 КПК України суд, який виніс рішення без вирішення питання про розподіл процесуальних витрат.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 червня 2020 року у справі № 598/1781/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89977787>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо застосування правил виключної підсудності, визначивши, що виключна підсудність застосовується до тих позовів, вимоги за якими стосуються нерухомого майна як безпосередньо, так і опосередковано (стосується майнових прав на об'єкт нерухомості), а спір може стосуватися як правового режиму нерухомого майна, так і інших прав та обов'язків, що пов'язані з нерухомим майном.

Коли територіальна підсудність спору може визначатися як за частиною третьою (за місцезнаходженням нерухомого майна), так і за частиною шостою статті 30 ГПК України (за місцезнаходженням юридичної особи), то звернення позивача до господарського суду за місцезнаходженням юридичної особи як належного суду за правилами частини шостої статті 30 ГПК України не є порушенням правил виключної підсудності.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 липня 2020 року у справі № 910/10647/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90932704>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо правової природи положення договору купівлі-продажу про те, що сторона договору отримала належні їй платежі до підписання договору, визначивши, що таке положення договору свідчить про те, що сторони домовилися вважати сплату коштів, здійснену раніше за відсутності правових підстав, виконанням укладеного договору стороною, яка за цим договором мала сплатити гроші, і є доказом, що розрахунки між сторонами здійснені повністю.

Позовні вимоги продавця про розірвання спірного договору купівлі-продажу, якщо покупці отримали товар, але не здійснили оплати, є неналежним способом

захисту. За таких умов продавець може звернутися з позовом про стягнення неотриманих коштів та процентів за користування чужими грошовими коштами.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 8 вересня 2020 року у справі № 916/667/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92284198>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала власний правовий висновок щодо неможливості оскарження поза порядком, передбаченим процесуальним законом, рішення, дії та бездіяльність суду, визначивши, що оскарження вчинення (невчинення) судом (суддею) у відповідній справі процесуальних дій і ухвалених у ній рішень не може відбуватися шляхом ініціювання нового судового процесу проти суду (судді). Усі процесуальні порушення, допущені судами після отримання позовної заяви та визначення складу суду для її розгляду, можуть бути усунуті лише в межах відповідної судової справи, у якій такі порушення були допущені.

Такі обмеження не шкодять суті права на доступ до суду та є пропорційними визначеній меті, оскільки вона досягається гарантуванням у законі порядку оскарження рішень, дій і бездіяльності суду, відповідно ухвалених або вчинених після отримання позовної заяви та визначення складу суду для її розгляду.

Позивач не позбавлений можливості звернутися з позовом до держави про відшкодування шкоди в порядку цивільного судочинства, якщо вважає, що діями чи бездіяльністю певних державних органів порушено його майнові або особисті немайнові права.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 8 жовтня 2020 року у справі № 826/56/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92571191>.

3.2. Відступ від висловленої раніше позиції Верховного Суду

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду щодо звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності, визначивши, що частка у праві спільної часткової власності є самостійним об'єктом цивільних прав, яка може бути об'єктом продажу з публічних (електронних) торгів, передачі стягувачу в рахунок погашення боргу, без її виділу в натурі з об'єкта нерухомого майна.

Дії державного виконавця у виконавчому провадженні, які не стосуються правил проведення прилюдних торгів, мають самостійний спосіб оскарження й не можуть бути підставою для визнання прилюдних торгів недійсними.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 січня 2020 року у справі № 367/6231/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87393444>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного адміністративного у суду у складі Верховного Суду щодо порядку подання учасниками справи апеляційних скарг, визначивши, що до дня початку

функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи подання учасниками справи апеляційної скарги може здійснюватися як безпосередньо до апеляційного суду, так і через відповідний суд першої інстанції.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 січня 2020 року у справі № 145/1330/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87180096>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо можливості нарахування процентів за користування кредитом у випадку прострочення боржника, визначивши, що умова договору про право банку нараховувати проценти за користування кредитом по день повного погашення заборгованості не може бути підставою для нарахування процентів за частиною першою статті 1048 ЦК України у випадку прострочення її погашення боржником.

За період до прострочення боржника підлягають стягненню проценти від суми позики (кредиту) відповідно до умов договору та частини першої статті 1048 ЦК України як плата за надану позику (кредит), а за період після такого прострочення підлягають стягненню річні проценти відповідно до частини другої статті 625 ЦК України як грошова сума, яку боржник повинен передати кредиторіві у разі порушення боржником зобов'язання.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 4 лютого 2020 року у справі № 912/1120/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89083008>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо преюдиційності рішення суду про стягнення заборгованості, визначивши, що рішення суду, яким вирішено спір між кредитором та боржником та/або поручителем щодо стягнення заборгованості, яким визначено розмір такої заборгованості, не має преюдиційного характеру для заставодавця (іпотекодавця, майнового поручителя) за основним кредитним зобов'язанням і за загальним правилом не може бути оскаржено в апеляційному порядку ним, як особою, яка не брала участі у справі, в якій вирішувалося питання про стягнення кредитної заборгованості з позичальника, у разі її не залучення до участі у справі.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 921/730/13-г/3 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89903933>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо юрисдикції спорів за участю фермерського господарства, визначивши, що спори, пов'язані з наданням без проведення земельних торгів в оренду земельної ділянки існуючому фермерському господарству шляхом надання в оренду додаткової земельної ділянки для ведення фермерського господарства його засновнику і

подальшого передання цієї ділянки у користування фермерського господарства, підлягають розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 357/1180/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89252084>.

Велика Палата Верховного Суду конкретизувала власний правовий висновок щодо права орендаря за первинним договором оренди земельної ділянки на захист свого права, визначивши, що якщо під час дії першого договору оренди земельної ділянки був укладений другий з іншим орендарем і право останнього зареєстроване, то суд може захистити право первинного орендаря тоді, коли на підставі відповідного судового рішення цей орендар зможе зареєструвати його право оренди у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Проте таку можливість первинний орендар матиме тільки тоді, коли на момент набрання судовим рішенням про задоволення відповідного позову законної сили цей орендар матиме чинне право оренди, зокрема, якщо не спливе строк оренди чи буде поновленим первинний договір оренди.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 квітня 2020 року у справі № 610/1030/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89252048>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо припинення договору оренди майна, зазначивши, що негативні наслідки неодержання орендарем (у тому числі фізичною особою-підприємцем) звернення про припинення дії договору, якщо таке звернення здійснене добросовісно і розумно, покладаються на орендаря, а факт наявності відповідної заяви орендодавця та доказів її належного надсилання орендарю свідчить про добросовісне звернення орендодавця до орендаря, а відтак, і про припинення договірних відносин між сторонами відповідно до приписів чинного законодавства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 910/719/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89961609>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо порядку підтвердження повноважень адвоката як представника сторони, визначивши, що повноваження адвоката як представника сторони можуть бути підтверджені як оригіналом ордеру або довіреністю (оригіналом) цієї сторони, що посвідчує такі повноваження, або їх копією, засвідченою у визначеному *законом* порядку, зокрема, і самим адвокатом.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 липня 2020 року у справі № 320/5420/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90228541>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо наявності статусу фізичної особи підприємця (ФОП) у особи, яка отримала свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи до 01 липня 2004 року, тобто до набрання чинності Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі – Закон № 755-IV), але не зверталася до державного реєстратора з реєстраційною карткою про включення відомостей про нього до ЄДР відповідно до вимог цього Закону. Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що це виключає можливість законного здійснення особою підприємницької діяльності та отримання відповідних доходів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 липня 2020 року у справі № 260/81/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458921>

Велика Палата Верховного Суду конкретизувала власний правовий висновок та висновки Касаційного господарського суду та Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду щодо підстав для представництва інтересів держави в суді прокурором, визначивши, що прокурору достатньо дотриматися порядку, передбаченого статтею 23 Закону України «Про прокуратуру», і якщо компетентний орган протягом розумного строку після отримання повідомлення самостійно не звернувся до суду з позовом в інтересах держави, то це є достатнім аргументом для підтвердження судом підстав для представництва. Якщо прокурору відомі причини такого незвернення, він обов'язково повинен зазначити їх в обґрунтуванні підстав для представництва, яке міститься в позові. Але якщо з відповіді зазначеного органу на звернення прокурора такі причини з'ясувати неможливо чи такої відповіді взагалі не отримано, то це не є підставою вважати звернення прокурора необґрунтованим.

Якщо суд після відкриття провадження у справі з урахуванням наведених учасниками справи аргументів та наданих доказів установить відсутність підстав для представництва прокурором інтересів держави в суді, суд залишає позовну заяву, подану прокурором в інтересах держави в особі компетентного органу, без розгляду відповідно до положень пункту 2 частини першої статті 226 ГПК України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 травня 2020 року у справі № 912/2385/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458902>.

Велика Палата Верховного Суду конкретизувала власний правовий висновок щодо субсидіарної відповідальності юридичної особи, з якої був здійснений виділ, за зобов'язаннями юридичної особи, що утворилася внаслідок виділу, визначивши, що визначальним чинником для заміни первісного боржника у виконавчому провадженні двома боржниками і відповідно визначення виду відповідальності (основної чи субсидіарної) є саме створення нової юридичної особи шляхом виділу з основного боржника з розподілом зобов'язань за розподільчим балансом між юридичною особою, з якої здійснено виділ, та новоствореною особою

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 червня 2020 року у справі № 922/4519/14 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90228177>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від висновку Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо підстав припинення поруки, визначивши, що збільшення розміру кредиту без погодження з поручителем, навіть за наявності у договорі поруки умови про те, що поручитель при укладанні цього договору дає свою згоду на збільшення основного зобов'язання, є підставою для припинення поруки на підставі частини першої стаття 559 ЦК України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 червня 2020 року у справі № 910/13109/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90111804>.

Велика Палата Верховного Суду частково відступила від правового висновку Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду щодо порядку повернення коштів, розміщених недержавним пенсійним фондом в банківській установі щодо якого розпочату процедуру ліквідації, визначивши, що активи недержавних пенсійних фондів (пенсійні активи), які були проінвестовані до 11 липня 2014 року, не повинні бути включатись до ліквідаційної маси банку та мали повертатись банками недержавним пенсійним фондам під час проведення тимчасової адміністрації або ліквідації такого банку.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 червня 2020 року у справі № 910/22513/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90355793>.

Велика Палата Верховного Суду конкретизувала власний правовий висновок щодо порядку досудового повернення кредиту, визначивши, що якщо кредитування відбулося для задоволення споживчих потреб позичальника і кредитодавець звертається до суду з позовом про дострокове повернення коштів за договором про надання споживчого кредиту, не виконавши вимоги частини десятої статті 11 Закону України «Про захист прав споживачів» (у редакції, чинній до 10 червня 2017 року) щодо направлення позичальнику повідомлення (вимогу) про дострокове повернення кредиту, то у позичальника відсутній обов'язок достроково повернути кошти за договором про надання споживчого кредиту, а у суду відсутня підстава для задоволення відповідного позову у частині, яка стосується дострокового стягнення коштів за таким договором.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 травня 2020 року у справі № 638/13683/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458954>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правових висновків Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду та конкретизувала власний правовий висновок щодо порядку спадкування права постійного користування земельною

ділянкою, наданою для ведення селянського (фермерського) господарства, визначивши, що з моменту державної реєстрації селянського (фермерського) господарства як юридичної особи право постійного користування земельною ділянкою, яку отримав саме для ведення такого господарства його засновник, переходить до цього господарства. Тому у такій ситуації зазначене право не може бути об'єктом спадкування, а постійним користувачем вказаної ділянки після смерті засновника залишається селянське (фермерське) господарство.

Право постійного користування земельною ділянкою, яку отримав для ведення селянського (фермерського) господарства його засновник, може бути об'єктом спадкування, якщо зазначена особа до її смерті не змогла створити (зареєструвати) селянське (фермерське) господарство. У такому разі право постійного користування зазначеною ділянкою входить до складу спадщини у разі смерті цієї особи та може бути успадкованим лише для мети, для якої це право отримав спадкодавець.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 23 червня 2020 року у справі № 179/1043/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458957>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо юрисдикції спору про звільнення майна з-під арешту, накладеного в кримінальному провадженні, визначивши, що питання про скасування арешту майна, накладеного за правилами КПК України 2012 року та не скасованого після закриття слідчим кримінального провадження, має вирішувати слідчий суддя за правилами кримінального судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 червня 2020 року у справі № 727/2878/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458966>.

Велика Палата Верховного Суду підтримала правовий висновок Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду, визначивши, що громадяни України, призвані на строкову військову службу під час особливого періоду, користувалися гарантіями щодо збереження місця роботи та середньомісячного заробітку, передбаченими статтею 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та статтею 119 КЗпП України.

Навіть за невведення у країні воєнного стану, особливий період, початок якого пов'язаний з моментом оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової чи прихованої), хоч і охоплює час мобілізації, однак не може вважатися закінченим лише зі спливом строку, протягом якого підлягали виконанню визначені у відповідному рішенні про мобілізацію заходи. Особливий період закінчується з прийняттям Президентом України відповідного рішення про переведення усіх інституцій України на функціонування в умовах мирного часу.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 серпня 2020 року у справі № 813/402/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91520463>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо юрисдикційної належності спорів про оскарження рішень міської ради як власника корпоративних прав (засновника) комунальної установи про створення, реорганізацію чи припинення діяльності такої установи, визначивши, що такі спори є найбільш наближеними до спорів, пов'язаних із діяльністю або припиненням діяльності юридичної особи, а тому мають розглядатися за правилами господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 9 вересня 2020 року у справі № 260/91/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91855196>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо застосування статті 4 Закону України «Про судовий збір», визначивши, що позовні вимоги про зобов'язання виконати умови договору поставки та поставити товар мають вартісну оцінку та майновий характер, і розмір ставок судового збору за їх подання визначається на підставі статті 4 Закону України «Про судовий збір» з огляду на розмір грошових вимог позивача, на припинення яких спрямовано позов.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 25 серпня 2020 року у справі № 910/13737/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91314538>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо можливості створення фермерського господарства шляхом перетворення з іншої юридичної особи, визначивши, що колективне сільськогосподарське підприємство, члени якого не є подружжям, їх батьками, дітьми, які досягли 16-річного віку, іншими родичами, не могло бути перетворене на селянське (фермерське) господарство з наступним правонаступництвом прав та обов'язків такого підприємства, зокрема й права власності на земельні ділянки.

Статут юридичної особи є одностороннім актом цієї юридичної особи, який не є підставою правонаступництва щодо іншої юридичної особи, якщо таке правонаступництво не виникло відповідно до закону.

Присвоєння новоствореній юридичній особі ідентифікаційного коду іншої юридичної особи, яка не є правопередником новоствореної юридичної особи, не допускається. Помилкове присвоєння новоствореній юридичній особі ідентифікаційного коду іншої юридичної особи, яка не є правопередником цієї новоствореної юридичної особи, свідчить про порушення законодавства, але не є підставою правонаступництва.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 вересня 2020 року у справі № 907/29/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91555342>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо відшкодування моральної шкоди за порушення споживчого договору, визначивши, що, вирішуючи спір щодо відшкодування моральної шкоди за порушення споживчого договору, зокрема, у справі про порушення банком зобов'язання з повернення вкладу, суди мають враховувати, що моральна шкода за порушення цивільно-правового договору підлягає стягненню на підставі статей 16 та 23 ЦК України і статей 4 та 22 Закону України «Про захист прав споживачів» навіть у тих випадках, коли умовами договору право на компенсацію моральної шкоди не передбачено.

Положення договору банківського вкладу, які обмежують право споживача на відшкодування збитків та майнової шкоди, завданої банком унаслідок невиконання або несвоєчасного виконання зобов'язань за цим договором, є несправедливими та підлягають визнанню недійсними.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 вересня 2020 року у справі № 216/3521/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91644731>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо припинення договору оренди земельного паю після отримання державних актів на право приватної власності на землю, визначивши, що зміна статусу земельної ділянки чи її власника (зокрема, виділення земельної ділянки в натурі та набуття права власності на неї) не має наслідком автоматичного припинення договору та не може бути підставою для розірвання договору відповідно до статей 651, 652 ЦК України, крім випадків, коли це передбачено самим договором. Припинення дії договорів оренди земельних паїв має місце лише після їх переукладення відповідно до державного акта на право власності на земельну ділянку або в судовому порядку з визначених законом підстав.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 1 вересня 2020 року у справі № 233/3676/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91644734>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо позовної давності стосовно вимог про визнання договору про пайову участь у розвитку інфраструктури населеного пункту укладеним, визначивши, що невиконання замовником будівництва обов'язку щодо укладення такого договору та сплати пайового внеску не є триваючим порушенням, а отже, таке тривале невиконання не може бути підставою для незастосування визначеної у статті 257 ЦК України загальної позовної давності до таких правовідносин.

Перебіг позовної давності до вимог про визнання договору про пайову участь у розвитку інфраструктури населеного пункту укладеним починається з дати, коли орган місцевого самоврядування довідався чи мав довідатися про те, що об'єкт введено в експлуатацію, але договір про пайову участь не укладено.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 925/756/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270720>

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо моменту виникнення підстав для захисту права сторони договору на внесення змін або розірвання такого договору в судовому порядку, визначивши, що право особи на звернення до суду для внесення змін у договір (чи його розірвання) у передбаченому законом випадку відповідає визначенням статтею 16 ЦК України способам захисту і не може ставитися в залежність від поінформованості про позицію іншої сторони чи волевиявлення іншої сторони щодо внесення змін або розірвання такого договору.

Право сторони договору звернутися до суду з вимогою про розірвання договору за наявності відповідних умов, передбачених договором чи законом, не є тотожним праву на таке розірвання, а свідчить про наявність спору про розірвання договору, який підлягає вирішенню судом з урахуванням усіх істотних обставин.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 8 вересня 2020 року у справі № 920/418/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270717>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо можливості оскарження в касаційному порядку постанови суду апеляційної інстанції про забезпечення позову, прийнятої за наслідками перегляду ухвали суду першої інстанції про відмову у забезпеченні позову, визначивши, що у касаційному порядку можна оскаржити ухвалу суду першої інстанції про забезпечення позову та постанову апеляційного суду про залишення зазначеної ухвали без змін, а також ухвалу суду апеляційної інстанції, яка передбачає вжиття заходів забезпечення позову, та постанову апеляційного суду про забезпечення позову, прийняту за наслідками перегляду ухвали суду першої інстанції про відмову у такому забезпеченні.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 вересня 2020 року у справі № 753/22860/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270719>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від правового висновку Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо порядку поновлення договору оренди землі, визначивши, що для виникнення підстави поновлення договору, передбаченої частиною шостою статті 33 Закону України «Про оренду землі» орендар зобов'язаний повідомити орендодавця про намір скористатися правом на поновлення договору оренди землі з надсиланням проекту додаткової угоди.

Факт порушення орендодавцем місячного терміну для направлення орендареві листа-повідомлення про прийняте ним рішення у відповідь на вчасно надісланий орендарем лист-повідомлення не має самостійного правового значення для вирішення питання про можливість поновлення договору оренди землі на підставі

частини шостої статті 33 Закону України «Про оренду землі», якщо орендарем не дотримано процедури, встановленої, зокрема, частиною третьою статті 33 Закону України «Про оренду землі», а саме не надано до листа-повідомлення про поновлення договору оренди землі проект додаткової угоди.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 159/5756/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270706>.

Аналогічний правовий висновок викладено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 313/350/16-ц - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270705>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо юрисдикції суду в спорах щодо оскарження звільнення з посади помічника судді, визначивши, що спір про призначення на посаду помічника судді, перебування на цій посаді та звільнення з неї, ініційований у суді в період із 1 травня 2016 року до 14 грудня 2017 року включно, підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства.

Спори про призначення на посаду помічника судді, перебування на цій посаді та звільнення з неї, розгляд яких ініційований до 30 квітня 2016 року та після 15 грудня 2017 року, підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 29 вересня 2020 року у справі № 368/561/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92571174>.

Велика Палата Верховного Суду відступила від власного правового висновку щодо юрисдикційної належності спорів про оскарження відмови в забезпеченні жилим приміщенням або у призначенні грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їхніх сімей і про зобов'язання надати такі приміщення чи компенсацію, визначивши, що такі спори підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства, оскільки стосуються проходження публічної (військової) служби, у зв'язку з якою держава передбачила відповідні соціальні гарантії (пільги), а також призначення та надання таких гарантій (пільг).

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 29 вересня 2020 року у справі № 712/5476/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92571173>.

4. Справи, розглянуті з підстав необхідності визначення юрисдикції

4.1. Справи, які підлягають розгляду у порядку адміністративного судочинства

Спір щодо ненадання суб'єктом владних повноважень відповіді на адвокатський запит, направлений на отримання інформації, що має ознаки публічної, підлягає розгляду у порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 грудня 2019 року у справі № 826/5331/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86877147>.

Спiр щодо оскарження рiшення органу мiсцевого самоврядування про надання дозволу третiй особi на встановлення пам'ятника на земельнiй дiлянцi, яка частково охоплює земельну дiлянку, щодо якої позивачу надано дозвiл на розробку проекту землеустрою, пiдлягає розгляду у порядку адмiнiстративного судочинства.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 26 листопада 2019 року у справi № 921/655/17-г/4 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053612>.

Спiр щодо стягнення з Пенсiйного фонду України недорахованої та неотриманої рiзницi у пенсiї державного службовця пiдлягає розгляду у порядку адмiнiстративного судочинства.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 4 березня 2020 року у справi № 757/63985/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88062861>.

Спiр про визнання протиправною бездiяльностi Генеральної прокуратури України щодо належного розгляду адвокатських запитiв про надання iнформацiї та зобов'язання вiдповiдача надати запитувану iнформацiю пiдлягає розгляду у порядку адмiнiстративного судочинства.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 8 кiтня 2020 року у справi № 826/7244/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564>.

Спiр за позовом платника податкiв про стягнення з бюджету iнфляцiйних та рiчних процентiв, нарахованих на прострочену суму заборгованостi бюджету з вiдшкодування ПДВ, пiдлягає розгляду у порядку адмiнiстративного судочинства незалежно вiд того, чи поєднана така вимога з вимогою вирiшити публiчноправовий спiр, чи поєднана вона з вимогою про стягнення заборгованостi бюджету з вiдшкодування ПДВ та чи розглянутi такi вимоги в iншiй справi.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 7 кiтня 2020 року у справi № 910/4590/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89252068>.

Спiр за позовом засудженої особи про визнання неправомiрною бездiяльностi прокурора пiд час здiйснення ним нагляду за додержанням законiв при виконаннi судових рiшень у кримiнальних справах пiдлягає розгляду у порядку адмiнiстративного судочинства.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 15 кiтня 2020 року у справi № 1740/2278/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180636>.

Спiр щодо оскарження фiзичною особою рiшення Державної казначейської служби України про вiдмову виконати судове рiшення у цивiльнiй справi пiдлягає розгляду в порядку адмiнiстративного судочинства.

Детальнiше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду вiд 5 травня 2020 року у справi № 200/7261/13-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89238388>.

Спір за позовом фізичної особи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, його робочих органів і їхніх правонаступників про обчислення, призначення, перерахунок, здійснення, надання, одержання виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням підлягає розгляду у порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 5 травня 2020 року у справі № 761/21898/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90355790>.

Спори з приводу зайняття посади керівника державного підприємства до видання адміністративно-правового акту щодо призначення на посаду в разі, якщо призначення на таку посаду за законодавством здійснюється міністерством, іншим органом виконавчої влади, підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 27 жовтня 2020 року у справі № 635/551/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217982>.

4.2. Справи, які підлягають розгляду в порядку господарського судочинства

Спір за позовом органу прокуратури в інтересах держави до юридичної особи про стягнення в дохід Державного бюджету України плати за проїзд великовагового транспортного засобу автомобільними дорогами загального користування підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 5 лютого 2020 року у справі № 820/2475/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857847>.

Позовні вимоги залізниці до міської ради про стягнення збитків за пільгове перевезення пасажирів, заявлені не на підставі договору про відшкодування компенсаційних виплат за наданий пільговий проїзд, а в силу прямої норми закону, підлягають розгляду у порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 03 березня 2020 року у справі № 904/94/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88265303>.

Спір за позовом адвоката щодо оскарження рішення президії адвокатського об'єднання про виключення його з числа членів останнього, а також оскарження рішення загальних зборів про припинення адвокатського об'єднання і передання всього майна громадській організації є корпоративним та підлягає розгляду у порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2020 року у справі № 750/3192/14 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88168781>.

Спір між фізичною особою, яка вважає себе учасником товариства з часткою у статутному капіталі товариства, і фізичною особою, яка на момент звернення з позовом до суду володіла цією часткою відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, про витребування цієї частки підлягає розгляду у порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 4 березня 2020 року у справі № 442/5130/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89083214>.

Наявність трудових відносин між власником (учасником, акціонером) юридичної особи та посадовою особою цієї юридичної особи не впливає на визначення юрисдикції спорів за позовом власника (учасника, акціонера) до такої посадової особи щодо відшкодування збитків, завданих юридичній особі діями або бездіяльністю посадової особи, поданим власником (учасником, акціонером). Такі спори підлягають розгляду у порядку господарського судочинства.

Власник (учасник, акціонер) юридичної особи є представником юридичної особи у такому спорі відповідно до норми закону (законне представництво), і для такого представництва йому не потрібні інші правові підстави (договір чи довіреність).

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 14 квітня 2020 року у справі № 910/12217/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88815574>.

Спір за позовом комунального підприємства щодо оскарження рішення міської ради як засновника такого комунального підприємства про його реформування, який обґрунтовується порушенням права на безоплатне отримання у власність у процесі реформування майна, підлягає розгляду у порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 січня 2020 року у справі № 559/1556/16-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857774>.

Позовні вимоги міської ради про визнання протиправною бездіяльності Кабінету Міністрів України щодо розгляду ініціативи міської ради із забезпечення доступності медичних послуг та зобов'язання Кабінету Міністрів України вжити заходи щодо забезпечення доступу мешканців міста до медичних послуг шляхом передачі з державної в комунальну власність приміщення закладу охорони здоров'я підлягають розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 2 вересня 2020 року у справі № 280/1861/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91460926>.

Позовні вимоги боржника (власника спірного майна) про визнання незаконним і скасування свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів підлягають розгляду за правилами господарського судочинства, за умови, якщо такі правовідносини

виникли між юридичними особами. Відповідачем у такому спорі є покупець спірного майна.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 липня 2020 року у справі № 438/610/14-ц можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91466482>.

Спір щодо оскарження керівником юридичної особи (її виконавчого органу), відстороненим від посади або повноваження якого припинені за частиною третьою статті 99 ЦК України, пунктом 5 частини першої статті 41 КЗпП України, законності дій органу управління юридичної особи (загальних зборів, наглядової ради) з такого відсторонення або припинення повноважень (звільнення) підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 вересня 2020 року у справі № 205/4196/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270735>.

Спір за позовом члена або колишнього члена кредитної спілки щодо повернення йому внесків з майна кредитної спілки у зв'язку з виходом із членства у цій спілці, а також про відшкодування моральної шкоди, завданої неповерненням цих внесків, є пов'язаним із припиненням корпоративних прав відповідного члена, а тому підлягає розгляду за правилами господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 338/667/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270696>.

Позовні вимоги контролюючого органу до юридичної особи, щодо якої відкрито провадження про банкрутство, про стягнення податкового боргу, який виник до порушення відповідного провадження про банкрутство, підлягають розгляду у порядку господарського судочинства як вимоги конкурсного кредитора.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 вересня 2020 року у справі № 826/16976/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91901365>.

Спір за позовом спадкоємця учасника товариства до такого товариства та інших учасників про визнання недійсним договору щодо відчуження (продажу) спадкодавцем частки в статутному капіталі, усіх наступних правочинів щодо цієї частки, рішення загальних зборів учасників товариства, а також про скасування записів у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців і громадських формувань підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 3 листопада 2020 року у справі № 922/88/20 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217980>.

4.3. Справи, які підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства

Спір за позовом спадкоємця боржника у виконавчому провадженні до органу державної виконавчої служби з приводу зняття арешту, накладеного на майно спадкодавця, підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 січня 2020 року у справі № 340/25/19 можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87144568>.

Спір за позовом міської ради про визнання укладеним договором оренди земельної ділянки, сторонами якого (співорендарями) є чотири особи, у тому числі фізичні особи, які не є підприємцями, підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом Великої Палати Верховного Суду від 10 грудня 2019 року у справі № 906/961/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053614>.

Позовні вимоги учасника товариства про стягнення із товариства заборгованості за договором про надання поворотної фінансової допомоги, укладення якого не вплинуло на корпоративні права такого учасника, підлягають розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 лютого 2020 року у справі № 381/4019/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87640690>.

Спір за позовом особи, яка перебувала у трудових відносинах із фізичною особою – підприємцем, до державного реєстратора щодо визнання незаконною державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, спрямований на поновлення трудових прав, порушених внаслідок неприпинення трудового договору в установленому законом порядку, підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 січня 2020 року у справі № 825/1518/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87393429>.

Спір за позовом адвоката щодо оскарження наказу директора регіонального центру надання безоплатної вторинної правової допомоги про розподіл справ між адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 5 лютого 2020 року у справі № 140/2195/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857829>.

Спір за позовом фізичної особи про зобов'язання органу місцевого самоврядування прийняти рішення щодо взяття на баланс пошкодженого внаслідок

надзвичайної ситуації житлового будинку з метою отримання грошової компенсації підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 4 березня 2020 року у справі № 360/162/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88376291>.

Спір за позовом фізичної особи, яка не є членом об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ), не є співвласником майна членів ОСББ, не є власником чи користувачем нерухомого майна у будинку, у якому діє ОСББ, щодо визнання недійсним рішення установчих зборів про створення такого ОСББ і скасування державної реєстрації підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2020 року у справі № 473/2005/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88138144>.

Спір щодо оскарження правомірності наказу директора навчального закладу про відрахування учня підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 8 квітня 2020 року у справі № 463/6961/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952206>.

Спір за позовом фізичної особи щодо зобов'язання Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України здійснити перерахунок виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, стягнутих на користь такої фізичної особи рішенням суду у цивільній справі, підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 5 травня 2020 року у справі № 761/21898/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90355790>.

Спір між звільненим із посади керівником юридичної особи (її виконавчого органу) та цією юридичною особою, її власником (органом, уповноваженим здійснювати від імені власника управління такою особою) щодо законності розірвання з ним трудового договору з підстав, передбачених КЗпП України, крім такого розірвання за пунктом 5 частини першої статті 41 КЗпП України (припинення повноважень органом управління юридичної особи), підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 вересня 2020 року у справі № 205/4196/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270735>.

5. Окремі правові позиції Великої Палати Верховного Суду

5.1. Адміністративна юрисдикція

Оскарження дій та рішень державного виконавця, спрямованих на арешт спірного майна особою, яка не є ані стороною, ані учасником виконавчого провадження, однак має речове право на таке майно, не призведе до належного захисту її прав. Ефективним способом захисту є звернення до суду з позовом про визнання права та зняття арешту зі спірного майна.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 11 грудня 2019 року у справі № 826/12775/15 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86877090>.

Інформація щодо переліку кримінальних проваджень, за якими до ЄРДР внесені відомості про вчинення особою кримінальних правопорушень, може бути отримана адвокатом у порядку, визначеному Законом України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».

Доступ учасників кримінального провадження, до яких належить, зокрема, адвокат, до інформації, створеної (одержаної) у ході досудового розслідування, забезпечується в порядку, встановленому кримінальним процесуальним законодавством.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 8 квітня 2020 року у справі № 826/7244/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564>.

Прийняття ухвали суддею одноособово на стадії відкриття судового провадження, а не судового розгляду не є порушенням вимог статті 33 КАС України щодо складу суду у справах, де предметом оскарження є дії або бездіяльність Кабінету Міністрів України

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 2 вересня 2020 року у справі № 280/1861/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91460926>.

Міністерство оборони України не наділене правом на оскарження рішення військово-лікарської комісії та медико-соціальної експертної комісії, якими встановлено, що отримані третьою особою поранення (захворювання) пов'язані з виконанням обов'язків військової служби в країнах, де велися бойові дії.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 вересня 2020 року у справі № 821/1524/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91702660>.

5.2. Господарська юрисдикція

У випадку, якщо сторони не погодили розмір штрафних санкцій за порушення виконання грошового зобов'язання у договорі, а лише зазначили про їх нарахування

відповідно до частини шостої статті 231 Господарського кодексу України, штрафні санкції стягненню не підлягають.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 10 грудня 2019 року у справі № 904/4156/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053617>.

Виходячи з принципів розумності, справедливості та пропорційності суд за певних умов може зменшити розмір як неустойки, штрафу, так і процентів річних за час затримки розрахунку відповідно до статті 625 ЦК України, оскільки всі вони спрямовані на відновлення майнової сфери боржника.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 902/417/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952210>.

Якщо орендодавець відмовляється чи ухиляється від укладення додаткової угоди до договору оренди землі, обов'язковість укладення якої передбачена частиною восьмою статті 33 Закону України «Про оренду землі», то належним способом захисту порушеного права є визнання укладеною додаткової угоди із викладенням її змісту.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 травня 2020 року у справі № 908/299/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89825064>.

Оформлення прав на земельну ділянку, на якій розташована будівля, яка перебуває у спільній власності декількох суб'єктів, можливе шляхом укладення договору оренди земельної ділянки з усіма власниками будівлі, в якому сторонами (орендарями) виступатимуть кілька осіб. У такому випадку договір оренди укладається між органом місцевого самоврядування або органом державної виконавчої влади (орендодавцем) та всіма співвласниками будівлі (співорендарями).

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 10 грудня 2019 року у справі № 906/961/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053614>.

Державна реєстрація права власності на самочинне будівництво за особою, що здійснила самочинне будівництво, не змінює правовий режим такого будівництва, як самочинного, та не виключає можливість знесення такого об'єкту нерухомості в порядку, встановленому для самочинно побудованих об'єктів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 квітня 2020 року у справі № 916/2791/13 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89564248>.

Належним способом захисту прав власника, який не може зареєструвати своє право на об'єкт нерухомості, оскільки наявні в нього документи не дають змоги беззаперечно підтвердити своє право власності на нерухоме майно (зокрема, тоді, коли з документа вбачається право власності особи, але не впливає однозначно, що

майно є саме нерухомістю) є позов про визнання права власності відповідно до статті 392 ЦК України, але лише за умови, що право на майно не зареєстроване за іншою особою. Належним відповідачем в такому випадку є власник земельної ділянки, на якій така будівля, споруда розташована.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 916/1608/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89819917>.

Виконавець не наділений правом накладення арешту на право оренди земельної ділянки боржника-орендаря, яке як майнове право є відмінним від майна (коштів) об'єктом цивільних прав та має обмежену оборотоздатність для боржника орендаря.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 904/968/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952168>.

Чинним законодавством України не передбачено відкриття суб'єктам господарювання рахунків зі спеціальним режимом їх використання для виплати заробітної плати, однак у разі виникнення в боржника зобов'язання з виплати заробітної плати в певному розмірі, на кошти, які знаходяться на поточному рахунку боржника, у такому ж розмірі не може бути накладений арешт, а якщо він накладений, то підлягає зняттю.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 905/361/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89961608>.

Позов органу місцевого самоврядування як контролюючого органу про визнання протиправними дій платника податків щодо несплати ПДФО та про зобов'язання відповідача сплачувати ПДФО до місцевого бюджету сам собою не призводить до ефективного відновлення порушеного права. Належним способом захисту є звернення контролюючого органу до суду щодо стягнення коштів платника податків, який має податковий борг, з рахунків у банках, що обслуговують такого платника податків, на суму податкового боргу або його частини.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду у від 19 травня 2020 року у справі № 922/4206/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89822240>.

Податок на додану вартість не нараховується на суму компенсації орендної плати, яка сплачується користувачем земельної ділянки орендарю за її фактичне вискористання без окремого договору про землекористування з власником земельної ділянки.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 травня 2020 року у справі № 904/4507/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91572017>.

Державний або приватний виконавець під час виконання судового рішення, ухваленого за правилами господарського судочинства, може звернутися із поданням про визначення частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами, у порядку, передбаченому статтею 335 ГПК України, виключно за відсутності спору про право. У такому разі подання розглядається судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, незалежно від суб'єктного складу боржника та інших співвласників.

За наявності спору про визначення частки майна боржника в майні, яким він володіє спільно з іншими співвласниками, стаття 335 ГПК України не застосовується, державний або приватний виконавець звертається з таким поданням (позовною заявою) у порядку позовного провадження. Юрисдикційність такого спору визначається з огляду на суб'єктний склад співвласників спірного майна, а участь у справі виконавця та стягувача як третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, не впливає на визначення юрисдикційності спору.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 6 жовтня 2020 року у справі № 2-24/494-2009 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92120522>.

5.3. Цивільна юрисдикція

Права особи, порушені невиконанням зобов'язання за договором купівлі-продажу майнових прав на новозбудоване нерухоме майно, повинні захищатися за допомогою норм інституту зобов'язального права, зокрема, шляхом звернення до суду з позовом про відшкодування завданих збитків. Позовні вимоги про визнання права власності осіб, які володіють майновими правами на новозбудоване нерухоме майно є неналежним способом захисту прав такої особи.

Одночасне пред'явлення позову про витребування майна із чужого незаконного володіння (віндикаційний) і про усунення перешкод у здійсненні права користування та розпорядження своїм майном (негаторний позов) є неможливим.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 522/1029/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87144996>.

Державній реєстрації підлягає право власності тільки на ті об'єкти нерухомого майна, будівництво яких закінчено та які прийняті в експлуатацію у встановленому порядку. Визнання ж права власності на об'єкт незавершеного будівництва, не прийнятого до експлуатації, в судовому порядку нормами Цивільного кодексу України чи іншими нормативними актами не передбачено.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 200/22329/14-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87144991>.

При виділі частки з нерухомого майна, яке є об'єктом спільної сумісної власності, власнику, частка якого виділяється, та власнику (власникам), частка якого (яких) залишається, мають бути виділені окремі приміщення, які повинні бути ізольованими від приміщень іншого (інших) співвласників, мати окремий вихід, підведену систему водопостачання, водовідведення, опалення тощо, тобто складати окремий об'єкт нерухомого майна.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 листопада 2019 року у справі № 344/8200/14-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88138154>.

Зміна законодавцем мінімального розміру аліментів, які підлягають стягненню з платника аліментів на одну дитину, не є підставою для зміни розміру аліментів відповідно до статті 192 СК України, а є підставою для зміни мінімального розміру аліментів, зазначених у виконавчому листі у процедурі виконання та стягнення аліментів, та враховується під час визначення суми аліментів або заборгованості.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 04 березня 2020 року у справі № 682/3112/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88376289>.

Зацікавлена сторона має вчинити певні дії, спрямовані на відшкодування за рахунок іншої сторони витрат на професійну правничу допомогу, а інша сторона має право на відповідні заперечення проти таких вимог, що виключає ініціативу суду з приводу відшкодування витрат на професійну правничу допомогу одній із сторін без відповідних дій з боку такої сторони.

Вимога частини восьмої статті 141 ЦПК України щодо строку та порядку подання доказів про розмір судових витрат має застосовуватися і до справ, що розглядаються в спрощеному провадженні, де судові дебати відсутні.

Включення до витрат на правничу допомогу послуг зі складання та подання документів, прямо не передбачених ЦПК України, не свідчить про штучне збільшення обсягу робіт адвоката за рахунок подачі таких документів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 лютого 2020 року у справі № 755/9215/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87951334>.

У випадку ухвалення судового рішення про стягнення з роботодавця виплат, які передбачені після звільнення, відшкодування, передбачене статтею 117 КЗпП України, спрямоване на компенсацію працівнику майнових втрат, яких він зазнає внаслідок несвоєчасного здійснення з ним розрахунку з боку роботодавця, стягується у спосіб, спеціально передбачений для трудових відносин, за весь період такого невиконання, у тому числі й після прийняття судового рішення.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 травня 2020 року у справі № 810/451/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89819874>.

Недоведеність стягувачем належними та допустимими доказами направлення іпотекодавцю та отримання ним вимоги про усунення порушень договору свідчить про порушення законодавчої вимоги щодо належного повідомлення іпотекодавця і є підставою для визнання виконавчого напису нотаріуса про звернення стягнення на предмет іпотеки таким, що не підлягає виконанню.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 23 червня 2020 року у справі № 645/1979/15-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458929>.

Позовні вимоги про визнання незаконною нотаріальної дії з видачі свідоцтва про придбання нерухомого майна з прилюдних торгів є неналежним способом захисту порушених прав. Боржник (власник спірного майна) вправі звернутися з віндикаційним позовом про витребування такого майна з володіння покупця, а якщо право власності на останнє зареєстроване з різними реєстраційними номерами та назвами і за боржником, і за покупцем, то звернутися з позовом до покупця про скасування державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 7 липня 2020 року у справі № 438/610/14-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91466482>.

Власники майна, на яке у кримінальному провадженні накладено арешт і яке передане Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів для здійснення заходів з управління арештованим майном, не можуть звертатися з позовом про усунення перешкод у користуванні майном шляхом припинення організації управління таким майном за правилами цивільного судочинства навіть за умови, якщо питання про скасування арешту вже розглядалося за правилами КПК України. Такі особи не позбавлені права на повторне подання клопотання про скасування арешту майна у порядку, передбаченому статтею 174 КПК України, доводячи, що у подальшому застосуванні цього заходу відпала потреба, зокрема через те, що належні заходи з управління арештованим майном не вживаються, а вжиті – не забезпечують збереження активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, та їх економічної вартості.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 вересня 2020 року у справі № 352/1802/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270697>.

Якщо договорами факторингу допускається наступне відступлення права грошової вимоги, то воно має здійснюватися шляхом укладення саме договору факторингу з відповідним суб'єктом складом його сторін (стаття 1079 ЦК України) і не може здійснюватися шляхом укладення договору про відступлення права вимоги з фізичною особою.

Наступне відступлення права грошової вимоги шляхом укладення договору про відступлення права вимоги з фізичною особою є підставою для визнання такого договору недійсним.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного суду від 10 листопада 2020 року у справі № 638/22396/14-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217995>.

Наявність у спадкодавця статусу фізичної особи – підприємця не впливає на можливість заміни боржника (як сторони у справі, так і сторони виконавчого провадження) його правонаступником – фізичною особою.

Якщо виконавче провадження було закінчене виконавцем, у тому числі у зв'язку зі смертю боржника, і виконавець при цьому не врахував відповідних вимог чинного законодавства щодо можливого правонаступництва боржника, постанову про закінчення виконавчого провадження можна оскаржити в судовому порядку. У разі задоволення скарги можна вирішувати питання щодо заміни сторони виконавчого провадження правонаступником, у тому числі у зв'язку зі смертю боржника.

Звернення кредитора безпосередньо до суду, зокрема із заявами про процесуальне правонаступництво та (або) про заміну сторони виконавчого провадження, слід розглядати як пред'явлення кредитором вимог до спадкоємця боржника в порядку статті 1281 Цивільного кодексу України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 3 листопада 2020 року у справі № 916/617/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217981>

При розгляді питання про припинення права користування колишнього члена сім'ї власника житла суди мають брати до уваги як формальні підстави, передбачені статтею 406 ЦК України, так і зважати на те, що сам факт припинення сімейних відносин із власником будинку (квартири) не позбавляє їх права користування займаним приміщенням та вирішувати спір з урахуванням балансу інтересів обох сторін.

Хоча законодавець при прийнятті ЦК України не визначив особливостей застосування норм ЦК України до житлових правовідносин у цілому, але відносини, які регулюються ЖК УРСР, переважно є цивільно-правовими й мають регулюватися саме нормами ЦК України. ЦК України є кодифікованим актом законодавства, який прийнято пізніше в часі, ніж ЖК УРСР, а тому темпоральна колізія вирішується саме на користь норм ЦК України.

Детальніше з тестом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 жовтня 2020 року у справі № 447/455/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93217994>.

Рішення Конституційного Суду України поширюється на правовідносини, які виникли після його ухвалення, а також на правовідносини, які виникли до його ухвалення, але продовжують існувати (тривають) після цього.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 листопада 2020 року у справі № 4819/49/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93081749>.

6. Вимоги, які не підлягають розгляду в судовому порядку

Заява про встановлення факту участі в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС не підлягає судовому розгляду, оскільки законом передбачено позасудовий порядок встановлення таких фактів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 370/2598/16-ц можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86877191>.

Грошові кошти та валютні цінності, вилучені правоохоронними органами під час досудового розслідування як речові докази, не можуть бути визнані безхазяйними та перераховані до Державного бюджету України у порядку, встановленому статтею 335 ЦК України. Чинним законодавством встановлений позасудовий порядок передачі грошових коштів, вилучених уповноваженими органами під час досудового розслідування, в дохід держави.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 січня 2020 року у справі № 461/6662/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87393400>.

Питання конфіскації предметів, що були безпосереднім об'єктом правопорушення у справі про адміністративне правопорушення (порушення митних правил), має вирішуватися в межах адміністративно-деліктної відповідальності за адміністративний проступок і не може окремо вирішуватися за правилами адміністративного судочинства в порядку, встановленому КАС України.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 квітня 2020 року у справі № 400/548/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89251571>.

Окремою ухвалою суду встановлено строки та порядок її виконання, законодавчо встановлена її обов'язковість до виконання та відповідальність за невиконання чи неналежне виконання, а тому така ухвала не потребує додаткових інструментів примусу до виконання, а зобов'язання до виконання такої ухвали не може бути самостійним предметом позову.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 лютого 2020 року у справі № 560/4030/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87826891>.

Вирішення спору між колишніми членами профспілки та профспілкою щодо оскарження рішення профспілки про виключення їх із членів та поновлення на раніше займаних посадах належить до виключної компетенції профспілок та їх внутрішньо-організаційної діяльності, а тому не підлягає судовому розгляду.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2020 року у справі 210/5659/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88138146>.

Спір за позовом суб'єкта господарювання щодо оскарження рекомендацій Антимонопольного комітету України, пов'язаних із розглядом справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, не підлягає судовому розгляду.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 6 травня 2020 року у справі № 826/6968/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89238390>.

Рішення одного органу управління акціонерного товариства (наглядової ради) не може бути оскаржене в судовому порядку іншим органом товариства або його керівником (генеральним директором), оскільки будь-які спірні питання щодо компетенції, що виникають усередині товариства між його органами у процесі управління, підлягають вирішенню відповідно до його статуту у позасудовому порядку.

У разі незгоди з рішенням наглядової ради, особа, яка займає посаду генерального директора товариства, не позбавлена можливості припинити свої відносини з акціонерним товариством шляхом звільнення чи ініціювати скликання загальних зборів акціонерів для обговорення питання про втручання наглядової ради у вирішення питань оперативно-господарської діяльності, тобто в компетенцію виконавчого органу чи генерального директора.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 червня 2020 року у справі № 317/2777/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458903>.

Наказ контролюючого органу про проведення документальної позапланової перевірки, виданий на виконання ухвали слідчого судді про надання дозволу на проведення такої перевірки та з метою зібрання доказів у кримінальному провадженні, не підлягає самостійному оскарженню в суді.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 листопада 2020 року у справі № 813/5892/15 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93336740>.

Повідомлення про планову діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, не є актом господарюючого суб'єкта, а є документом виключно інформаційного характеру про намір суб'єкта господарювання провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля, а тому не підлягає оскарженню в судовому порядку.

Питання належного виконання вимог закону щодо дотримання процедури з оцінки впливу на довкілля планової діяльності перебувають поза зобов'язальними відносинами сторін справи і підлягають державному контролю зі сторони уповноваженого органу в порядку, визначеному чинним законодавством. Зацікавлений суб'єкт не позбавлений права на оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності уповноваженого органу державної влади під час

здійснення оцінки впливу на довкілля за таким повідомленням відповідача про планову діяльність.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 3 листопада 2020 року у справі № 917/1964/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93268581>.

Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2020 по 31.12.2020. – Київ, 2020. – 42 стор.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень Великої Палати. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua